

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1909.

Andra Kammaren.

N:o 4.

Fredagen den 22 januari.

Kl. 10 f. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 15 och den 16 innevarande januari.

§ 2.

Herr talmannen meddelade, att till honom ingått ett på turkiska språket affattadt telegram; och upplästes en svensk öfversättning af telegrammet, så lydande:

Herr talmannen i Andra Kammaren Swartling.

Medlemmarna af turkiska parlamentet uttala sitt hjärtliga tack till herrar ledamöter af Andra Kammaren för deras vänliga välönskningar vid parlamentets öppnande och uttrycka sina förhoppningar om ständigt vidmakthållande af de mellan de båda staterna rådande vänskapliga förbindelserna.

Constantinopel den 20 januari 1909.

Ahmed Riza.
Kammarens president.

§ 3.

Enligt därom den 20 januari fattadt beslut anställdes nu val af ledamöter och suppleanter i de ständiga utskotten.

Därvid utsågos till:

Ledamöter i konstitutionsutskottet:

herr af <i>Callerholm</i>	med 224 röster
» <i>Ericsson</i> i Vallsta	» 224 »
» <i>Beckman</i>	» 223 »
» <i>Jansson</i> i Djursåtra	» 223 »
» <i>von Schéele</i>	» 223 »
» vice talmannen <i>Staaß</i>	» 223 »
*friherre <i>Bonde</i>	» 222 »

	herr <i>Broomé</i> i Bårslöf	»	137	röster
	» <i>Sundström</i>	»	136	»
och	» <i>Larsson</i> i Västerås	»	134	»

Närmast i röstetal kom herr *Ahlstrand* med 89 röster.

Ledamöter i statsutskottet:

	herr <i>Olsson</i> i Fläsbro	med	222	röster
	» <i>Nylander</i>	»	220	»
	» <i>Odqvist</i>	»	220	»
	» <i>Persson</i> i Stallerhult	»	220	»
	» <i>Persson</i> i Tällberg	»	220	»
	» <i>Andersson</i> i Skifarp	»	218	»
	» <i>Thorsson</i>	»	218	»
	» <i>Wiklund</i>	»	217	»
	» <i>Sjö</i>	»	216	»
	» <i>Starbäck</i>	»	212	»
	» <i>Berg</i> i Stockholm	»	135	»
och	» <i>Ekman</i> i Mo gård	»	132	»

Närmast i röstetal kom herr *Ström* i Transtrand med 89 röster.

Ledamöter i bevillningsutskottet:

	herr <i>Jansson</i> i Krakerud	med	222	röster
	» <i>Ericsson</i> i Ofvanmyra	»	221	»
	» <i>Karlsson</i> i Göteborg	»	221	»
	» <i>Bromée</i> i Billsta	»	218	»
	» <i>Branting</i>	»	216	»
	» <i>Berg</i> i Göteborg	»	214	»
	» <i>Almqvist</i>	»	213	»
	» <i>Kvarnzelius</i>	»	139	»
	» <i>Schotte</i>	»	137	»
och	» <i>Röing</i>	»	133	»

Närmast i röstetal kom herr *Ekman* i Göteborg med 83 röster.

Ledamöter i bankoutskottet:

	herr <i>Hansson</i>	med	222	röster
	» <i>Kronlund</i>	»	221	»
	» <i>Thylander</i>	»	219	»
	» <i>Vahlquist</i>	»	216	»
	» <i>Mallmin</i>	»	210	»
	» <i>Svensson</i> i Skyllberg	»	202	»

	herr <i>Palme</i>	»	136	röster
och	» <i>Neighck</i>	»	135	»

Närmast i röstetal kom herr *Blomberg* med 96 röster.

Ledamöter i lagutskottet:

	herr <i>Widén</i>	med	225	röster
	» <i>Zetterstrand</i>	»	225	»
	» <i>Pettersson</i> i Södertälje	»	223	»
	» <i>Ersson</i>	»	221	»
	» <i>Jansson</i> i Edsbäcken	»	217	»
	» <i>Akerlund</i>	»	212	»
	grefve <i>Hamilton</i>	»	137	»
och	herr <i>Lindhagen</i>	»	137	»

Närmast i röstetal kom herr *Persson* i Malmö med 91 röster.

Suppleanter i konstitutionsutskottet:

	herr <i>Erikson</i> i Öfre Odensvi	med	194	röster
	» <i>Ahlstrand</i>	»	189	»
	» <i>Söderbergh</i> i Karlshamn	»	141	»
	» <i>Nilsson</i> i Malmö	»	134	»
	» <i>Bosson</i>	»	134	»
	» <i>Johansson</i> i Jönköping	»	134	»
	» <i>Landvall</i>	»	129	»
	» <i>Gripenstedt</i>	»	128	»
	» <i>Gustafsson</i> i Mjölby	»	112	»
och	» <i>Hallin</i>	»	112	»

Närmast i röstetal kom herr *Nilson* i Örebro med 76 röster.

Suppleanter i statsutskottet:

	herr <i>Wallentin</i>	med	195	röster
	» <i>Swallingson</i>	»	161	»
	» <i>Byström</i>	»	139	»
	» <i>Ström</i> i Transtrand	»	138	»
	» <i>Nilson</i> i Örebro	»	137	»
	» <i>Thor</i>	»	135	»
	» <i>Christiernson</i>	»	131	»
	» <i>Rydén</i>	»	129	»
	» <i>Karlsson</i> i Mo	»	126	»
	» <i>Öberg</i>	»	122	»
	» <i>Lundell</i>	»	115	»
och	» <i>Johansson</i> i Afösa	»	113	»

Närmast i röstetal kom herr *Kropp* med 90 röster.

Sedan herr vice talmannen öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, fortsattes valförrättningen; och utsågos därvid till:

Suppleanter i bevillningsutskottet:

herr	<i>Broström</i>	med 190 röster
»	<i>Janson</i> i Bråten	» 189 »
»	<i>Olsson</i> i Älfvalsåsen	» 127 »
»	<i>Söderberg</i> i Hobbörn	» 127 »
»	<i>Carlsson</i> i Malmberget.....	» 125 »
»	<i>Olofsson</i>	» 123 »
»	<i>Larsson</i> i Klagstorp	» 122 »
»	<i>Eriksson</i> i Grängesberg	» 121 »
»	<i>Gustafsson</i> i Sjögesta	» 117 »
och	» <i>Magnusson</i> i Tumhult	» 111 »

Närmast i röstetal kom herr *Hellgren* med 70 röster.

Suppleanter i bankoutskottet:

herr	<i>Lundgren</i>	med 167 röster
»	<i>Rune</i>	» 120 »
»	<i>Bengtsson</i> i Häradsköp	» 116 »
»	<i>Ekman</i> i Göteborg.....	» 110 »
»	<i>Lundström</i>	» 110 »
»	<i>Andersson</i> i Bråborg.....	» 108 »
»	<i>Lindberg</i>	» 108 »
och	» <i>Larsson</i> i Säby	» 73 »

Närmast i röstetal kom herr *Jeansson* i Kalmar med 68 röster.

Suppleanter i lagutskottet:

herr	<i>Forsberg</i>	med 173 röster
»	<i>Persson</i> i Borrby	» 118 »
»	<i>Persson</i> i Malmö.....	» 117 »
»	<i>Olsson</i> i See	» 116 »
»	<i>Karlsson</i> i Fjäl	» 116 »
»	<i>Berggren</i>	» 115 »
»	<i>Åkerman</i>	» 115 »
och	» <i>Leksell</i>	» 83 »

Närmast i röstetal kom herr *Johansson* i Mellbyn med 77 röster.

Mellan de kammarens ledamöter, hvilka till suppleantplatser erhållit lika antal röster, anställdes lottningar för bestämmande af

den ordning, hvori samma ledamöter borde såsom suppleanter ingå; och utföllo dessa med den ordningsföljd, här ofvan angifvits.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag angående de i nästföregående paragraf omförmälda valen.

§ 5.

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträden med herr talmannen i Riksdagens Andra Kammar och de kammarens ledamöter, hvilka blifvit utsedde att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning, nedannämnda dagar år 1909.

Den 18 januari.

Sedan kammarens plenum denna dag afslutats, sammanträdde med herr talmannen de åtta ledamöter af kammaren, hvilka blifvit utsedde att jämte herr talmannen tillsätta kammarens kanslipersonal och vaktbetjäning, till fullgörande af berörda uppdrag.

Därvid beslöts till en början, att kanslitjänstemännens antal skulle bibehållas oförändradt, sådant det under de senaste riksdagarne varit, och att det för tjänstgöring vid kammarens protokoll utaf deputerade vid 1875 och 1888 års riksdagar stadgade arbetsättet skulle jämväl vid innevarande riksdag tillämpas.

I likhet med hvad vid senaste riksdagar ägt rum, beslöto herrar deputerade därjämte uttala såsom sin önskan, att, därest med afseende på kammarens diskussionsprotokoll någon af kammarens ledamöter skulle anse sig äga anledning till anmärkning mot det sätt, hvarpå vederbörande notarie fullgjort sitt åliggande, anmälan därom måtte göras hos sekreteraren, som skulle öfver dylika anmärkningar föra anteckning; och skulle herrar deputerades beslut till kammarens kännedom här antecknas och genom anslag i justeringsrummet kungöras.

Härefter genomgingos de ingifna ansökningshandlingarna, och antogo herrar deputerade nu till

Reviderande notarier:

amanuensen, fl. kandidaten *C. Lundgren*,
stadsnotarien *L. J. Petersson*,

t. f. sekreteraren *T. Hedrén* och
notarien *E. G. Tägtström*;

notarier:

t. f. notarien *R. Hellberg*,
notarien, juris kandidaten *C. F. Schött*,
t. f. sekreteraren *G. Kihlmark*,
e. o. kammarskrifvaren *E. Lindström*,
vice auditören, juris kandidaten *E. Kræpelien*,
fil. lic. och teol. kand. *A. H. F. Reuter*,
aktuarien, fil. kandidaten *M. F. Uppling*,
e. o. hofrättsnotarien *S. G. Junker*,
amanuensen *A. W. Fredén*,
fil. kandidaten *I. Arnoldsson*,
revisorn *E. O. Lindblad*,
revisorn *F. A. G. Blom*,
amanuensen *S. Norrman*,
bokhållaren *E. Frigell*,
e. o. amanuensen *P. B. Romare*, och
e. o. kammarskrifvaren *A. Michal*;

förste kanslist:

f. d. kontrollören *F. Amné*;

registrator:

t. f. sekreteraren *P. W. A. Hammarskiöld*;

samt till *kanslister:*

notarien, juris kandidaten *O. M. F. Seth*.
e. o. hofrättsnotarien *E. H. Wallin* och
e. o. hofrättsnotarien, juris kandidaten *A. Tondén*,

hvilka jämväl skulle vara skyldiga att, där så erfordrades, tjänstgöra vid diskussionsprotokollet.

Vidare beslöto herrar deputerade att låta anstå med tillsättandet af en notarie- och tre kanslistbefattningar till annan dag, då herrar deputerade, efter det prof med anmälda sökande anstälts, komme att ånyo sammanträda.

Här skulle antecknas, att Amné, Hammarskiöld och Seth redan den 13 samt Kihlmark och Kræpelien redan den 15 i denna månad på särskild anmodan inträdt i tjänstgöring hos kammaren.

Vidkommande därefter vaktbetjäningen beslöto herrar deputerade, att sexton vaktmästare skulle hos kammaren anställas, och blefvo till vaktmästare att tjänstgöra tills vidare under innevarande riksdag

antagna *G. Carlberg, J. V. Uppgren, E. M. Wistrand, J. T. Extergren, C. J. F. Svensson, C. O. Frank, H. E. E. Ekklund, C. O. A. Ohlsson, R. A. Larsson, C. H. Björklund, V. Zetterqvist, B. Ruhdén, A. H. Lindgren, K. I. Starkenberg, E. R. Kron och A. Gustafsson.*

Till förste vaktmästare förordnades Carlberg, och åt Wistrand uppdrogs att ombestyra utdelning af ankommande postförsändelser.

Slutligen skulle anmärkas, att af de antagna vaktmästarna Carlberg, Wistrand och Björklund redan den 8 samt de öfriga utom Starkenberg, Kron och Gustafsson redan den 14 innevarande månad börjat tjänstgöra hos kammaren.

Den 20 januari.

Sedan prof anställts med de anmälde sökandena till den notarie och de kanslistbefattningar, som ej blifvit den 18 innevarande januari tillsatta, sammanträdde herrar deputerade ånyo, därvid ansökningshandlingarna åter genomsågos och aflagda prof bedömdes, hvarpå herrar deputerade antogo till

notarie:

e. o. hofrättsnotarien *J. L. Norrman,*

samt till *kanslister:*

e. o. hofrättsnotarien *G. W. E. Redelius,*

e. o. hofrättsnotarien, juris kandidaten *N. A. Erdmann* och juris studeranden *A. Elmström,*

med skyldighet för dem att, vid förfall för notarie, vikariera vid diskussionsprotokollet.

Är och dagar som ofvan.

In fidem

Per Cronvall.

§ 6.

Föredrogos hvar för sig och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts å kammarens bord hvilande propositioner:

angående beredande af länemedel för år 1909 för fortsatt utveckling af statens telefonväsende;

angående godkännande af uppgjort förslag i fråga om uppförande vid Sätters hospital för Kopparbergs läns räkning af en upptagningsanstalt för sinnessjuka; och

angående utvidning af Västernorrlands läns upptagningsanstalt för sinnessjuka vid Härnösands hospital.

§ 7.

Vidare föredrogs Kungl. Maj:ts skrifvelse till Riksdagen med tillkännagifvande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet m. m. *Carl Fredrik Wilhelm Hederstierna* att under innevarande riksdag utöfva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 i riksdagsordningen tillkomme en ledamot af statsrådet.

Kammaren beslöt att lägga denna skrifvelse till handlingarna, hvarjämte underrättelse om skrifvelsens innehåll skulle meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

§ 8.

Härefter föredrogs hvar efter annan de på kammarens bord liggande motionerna; och hänvisades därvid:

herr *Byströms* motion, n:o 1, till statsutskottet;

herr *Åkerlunds* motion, n:o 2, till lagutskottet;

herr *Lindhagens* motion, n:o 3, till lagutskottet, samt

herrarna *Lindhagens* och *Hellbergs* motion, n:o 4, likaledes till lagutskottet.

§ 9.

Slutligen föredrogs Riksdagens kanslideputerades memorial, n:o 1, angående antagande af tjänstemän i Riksdagens kansli.

Hvad deputerade anmält och hemställt godkändes.

§ 10.

Afgåfvos följande nya motioner, nämligen af:

herr *Räf*:

n:o 5, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående afhjälpan af den osäkerhet och de svårigheter, som vållas af berusade passagerare å statens järnvägar;

n:o 6, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sofplatser för tredje klassens passagerare å statens järnvägar;

n:o 7, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående rätt för medlemmar af svenska kyrkan att fritaga sina barn från kristendomsundervisningen i folkskolor och allmänna läroverk;

n:o 8, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående frihet för prästerskapet att, äfven då sjukdom eller sådan särskild anledning ej föreligger, utdela nattvarden i andra lokaler än kyrkan; och

n:o 9, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående vidgad rätt till utträde ur statskyrkan;

herr *Wavrinsky*, n:o 10, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående afskaffande af edgång m. m.;

herr *Crafoord*, n:o 11, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändring af järnvägsstyrelsens bokföringssätt;

herr *Eriksson* i Grängesberg:

n:o 12, om skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan att upp-
bördsprovisionen vid indrifning af krono- och kommunalutskylder
m. m. må oafkortad tillkomma den, som i sista hand verkställer
indrifningen; och

n:o 13, om årligt understöd åt afidna arbeterskan Adina Matt-
sons minderårige son Oskar Adrian Mattson; samt

herr *Juhlin*, n:o 14, om ändring af 2 mom. kungörelsen an-
gående förändrade villkor och bestämmelser för den af staten ut-
öfvade egnahemslånerörelsen den 13 juni 1908.

Ifrågavarande motioner blefvo på begäran bordlagda.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag.

§ 12.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 8,¹⁵ e. m.

In fidem
Per Cronvall.